

VLT - Very Little Telescope) - i Lille Vildmose. Med én linse på 132 mm.
Foto: Per Rieffestahl, NAFA.

JUPITER MED to ækvatoriale bånd i september 2009. Månen Io ses til venstre.

JUPITER MED ét ækvatoriale bånd i august 2010. Månen Io ses til højre.
Foto: Hans E. Jørgensen, NAFA

planet

Undertiden kan amatørastro­nomer også bidrage med observa­tioner, gå på seriøs jagt i himmelrummet og måske opdage noget inter­essant, som engang kan bruges i en astronomisk sammenhæng.

For eksempel har et af vore med­lemmer, Poul Hansen, interesseret sig for at måle lysstyrken på en stjerne i stjernebilledet Svanen, som stadig kan ses på nattehimlen. Det interessante ved disse målinger er, at stjernen CHI Cyg, som den hedder, varierer i lysstyrke med bestemte mellemrum. Nogle gange er den meget lysstærk – andre gange er den ikke til at se!

Og dog! Ved at observere den gennem et infrarødt kamera og fil­ter kan man alligevel se den, når den er usynlig i det hvide lys!

Det er en såkaldt pulserende Mi­ra-stjerne, som sandsynligvis er på vej til at dø.

Men som altid, når det handler om astronomi. Der er længe til! Måske en milliard år, måske mere.

Efterårets nattehimmel

Sæsonen er startet. Efterårs-jævn­døgn passerede vi klokken 9 minut­ter over 5:00 torsdag 23.september. Næsten samtidig var Månen fuld. Og Jupiter i opposition. Det vil sige

modsat Solen og derfor klart lysen­de

Natten bliver mørkere og længe­re. Hvilken fryd!

Og der er nok at se på i oktober-november-december.

Det må stærkt anbefales at kigge på Jupiter, som er fremme i hele pe­rioden. Helst i en større kikkert.

Syg jupiter

Der er nemlig sket det, at vor største planet har mistet et af sine markan­te bælte. Det, der ligger syd for pla­netens ækvator.

Fænomenet blev opdaget i maj måned af en amatørastro­nom, An­thony Wesley, fra New Zealand. Han blev efter sigende mødt med skepsis af de professionelle. Men det er jo ret enkelt at kontrollere en sådan oplysning, så nu handler dis­kussionerne om grunden til fæno­menet.

Ligesom Jorden har Jupiter et vejr­system. Overfladen er dækket af skyer, og der dannes såkaldte bælte. De kan være mørke eller lyse. Man kan opfatte dem som en slags orkaner, der roterer rundt på planeten med varierende hastig­hed.

Det er forskellige temperaturer på planeten, der skaber vejret. Lige-

som på Jorden.

Nogle forestiller sig, at en falden­de temperatur på Jupiter kan forårsage dannelse af andre skyer, der lægger sig over bælte­ne og dækker for synet af disse

Bælte­ne er dynamiske, og det er før sket, at de er forsvundet for der­efter at vende tilbage efter nogen tid. Det samme vil nok også ske denne gang!

Anthony Wesley er nu kendt af alle, der interesserer sig for Jupiter. Man kan måske opnå samme be­rømmelse ved at være den første til at se bæltet vende tilbage!

I oktober er der god lejlighed til at lære to meget markante stjernebil­leder at kende: Andromeda og Pe­gasus.

De ligger i forlængelse af hinan­den og fylder godt op på himlen. Der er nogle gode røverhistorier om dem i den græske mytologi. Disse historier - og andre historier om stjernebilleder - kan læses på NA­FAs hjemmeside www.nafa.dk. Un­der rubrikken "Artikler" findes alle tidligere publicerede artikler fra 2009 og 2010.

I november kan man foruden Ju­piter også se den strålende Venus på den sydøstlige morgenhimmel. Den står tidligere og tidligere op i

løbet af måneden. Før Solen – og derfor som "morgenstjerne". Selv om det er en planet!

Saturn kan også fanges om mor­genen.

Stjernebillederne Perseus og Ku­sken er ligeledes værd at stifte be­kendtskab med.

Hvis man endnu ikke har købt sig et stjerne­hjul, så er det på tide at gøre det. Prisen er ikke overvæl­dende, og hjulet er en enorm god vejviser til stjernebillederne.

I december bliver Venus ved med at være meget klar på morgenhim­len. Også Saturn er fremme. Jupiter på aftenhimlen er klar, men kan ikke måle sig med Venus med hensyn til lysstyrke.

Af stjernebilleder i denne måned - og for øvrigt i hele perioden – er der to scoops: Pleiaderne og Tyren.

Pleiaderne er den flotteste åbne stjerne­hob på himlen, og Tyrens røde øje, stjernen Aldebaran, lyser olmt ned på os.

Voila! Der er serveret for os på den sorte nattehimmel. Det er bare at tage for sig af retterne!

Månen ikke at forglemme! Den må også bydes velkommen som re­gelmæssig og seværdig gæst.

HIMLEN NU

■ Nordjyske amatørastro­nomer giver NORDJYSKES læse­re mulighed for et indblik i deres fascinerende hobby mellem himmel og jord.

■ Flere gange i løbet af året vil NAFA derfor skrive en arti­kel om, hvad der sker på stjernehimlen aktuelt.

■ Man kan læse mere om NAFA på internet-adressen www.nafa.dk